

Jordi Bilbeny contra la manipulació de la història

Autor:

Data de publicació: 11-08-2010

Aquest agost Jordi Bilbeny va ser portada del Tribuna Maresme

L'escriptor i historiador arenyenc Jordi Bilbeny ha aconseguit, al llarg dels anys i d'una intensa feina, que molta gent passi del somriure irònic al dubte davant de les seves sorprenents tesis sobre la manipulació històrica.

Tenaç, obsessiu en la seva recerca, ha treballat per demostrar la catalanitat de Cristòfor Colom i, molt més enllà encara, la censura i tergiversació al voltant de personatges com Miguel de Cervantes, les obres *El Lazarillo de Tormes* o *La Celestina*. També, més recentment, ha ampliat les seves investigacions en les figures de Marco Polo o Leonardo da Vinci. La tasca de l'historiador, a més de poder-se llegir en els seus llibres, es mostra en interessants documentals com *42º*, de Xevi Mató, o *Enigma Cervantes*, de David Grau, i el prestigiós canal Discovery Channel s'ha fet ressò dels seus treballs. Provocador i rebel davant les versions oficials, Bilbeny ens mostra la història des d'un altre angle i, com a mínim, ens crea el dubte davant d'unes certeses que creiem inqüestionables.

Quan en Bilbeny em va mostrar, fa uns anys, unes il·lustracions de la descoberta d'Amèrica amb caravel·les amb banderes catalanes i mariners amb barretines, em va fer dubtar. Molt més, encara, després que m'ensenyés la firma de Bartomeu Casaus, a qui jo sempre havia conegut com a Fray Bartolomé de las Casas.

Però la tasca de l'historiador arenyenc no pot simplificar-se en aquests dos exemples, té múltiples angles que sorprenen. Bilbeny busca i rebusca documents i proves que donin suport a les seves arriscades afirmacions i, admirat o vilipendiat, no deixa mai indiferent a ningú.

Un dia d'estiu el visito a casa seva, a Arenys de Munt, i parlem de la seva feina, envoltats de llibres i llibres subratllats fins a l'esgotament, de papers que desvelen com era el nostre passat.

La vocació de Bilbeny com a historiador cal buscar-la des d'una perspectiva nacionalista ja des de la seva infantesa: la família, la publicació *Vida Parroquial*, la influència de Fèlix Cucurull... "Llegir llibres i la història pròpia, descobrir el país secret, amagat, tot això et porta a la investigació, que és una actitud. Perquè un país sigui lliure, cal conèixer els fets", assegura.

La seva trajectòria tampoc no pot desvincular-se, en cap cas, de l'activitat política i el compromís amb el catalanisme. Propostes a les quals està vinculat com les Jornades Independentistes i el Moviment Arenyenc per l'Autodeterminació (MAPA), o la seva integració a la CUP, suposen una aportació més al substrat del polèmic referèndum sobiranista d'Arenys de Munt, un esclat del qual Bilbeny va ser també un dels artífexs. "En Josep Manuel Ximenis desenvolupa la viabilitat pràctica de la idea. Pensàvem que el referèndum s'estendria, però no que tindria dimensió internacional. La gent en contra el va multiplicar", explica l'historiador.

Quan Bilbeny comença les seves investigacions ho fa per "saber el què ha passat", afirma. De l'estudi de la censura en els textos bíblics passa a la figura de Cristòfor Colom l'any 1992, del qual en defensa la seva catalanitat. "Em vaig adonant com treballa la maquinària censora i trobo informació contradictòria, com han canviat o fet desaparèixer gravats", assegura. També afegeix que "abans de la Guerra franquista, els llibres ja parlaven del paper de Catalunya en la descoberta d'Amèrica, en el segle XIX ja es diu com s'ha distorsionat. Rere la manipulació hi ha un Real Decreto o pacte d'estat".

Per l'historiador, "l'Estat xucla la ment, l'absorbeix i seus els historiadors defensen la versió oficial, la dels que paguen. Això ha fet que quedi una pseudohistòria i creen la realitat com volen". També, en el desenvolupament de la seva tasca, Bilbeny ha trobat molts obstacles: "Ensenyo les meves investigacions i no les volen ni veure", afirma.

D'altra banda, preparant la documentació que li serveix de base per als seus estudis, l'arenyenc assegura: "Comences a llegir i descobreixes que Les Índies són part de la nació catalana en l'estructura de virreis, veus naus amb banderes catalanes, mariners amb barretines, que la moneda que s'utilitzava molt sovint era la catalana o la toponímia (Illa de Montserrat), les armes de Colom... Quan hi entres ho vas descobrint."

Sobre la qüestió de què faltaria per evidenciar del tot que Colom era català, Bilbeny respon que "els documents ja els tenim, necessitem polítics cultes que quan parlin ho facin amb coneixement. Jo explico a la gent com ens han rentat el cervell. Els polítics haurien de tractar aquests temes com un signe de normalitat. Per què els d'aquí no defensen el nostre Colom?".

La censura als clàssics

Una trajectòria de 25 anys d'investigació han dut Jordi Bilbeny a formular tesis encara més agosarades que la catalanitat de Colom, que és el que l'ha fet més conegut. Actualment, des de l'Institut Nova Història (www.inh.cat – www.inh.cat), l'historiador ha picat més alt i algun cop s'ha enrampat, rebent fortes crítiques, però les repercussions mai no l'espanten i continua tirant cap endavant. Així, en aplicar la seva mirada sobre la censura de la història, ha fet plantejaments que en escoltar-los fan trontollar els fonaments oficials del que coneixem.

Bilbeny ha escorcollat en El Quijote, de Miguel de Cervantes, i ha trobat referents catalans que el fan sospitar dels veritables orígens del seu autor. Entre molts d'altres coses, cita en l'obra la lloança del bandoler Perot Rocaguinarda o de la nació catalana com a indicis importants de la manipulació històrica al voltant del seu escriptor. Així, si situa Colom a Barcelona, amb Cervantes ho fa a Xixona i troba una família catalana, els Servent, que s'instal·len a Granada i allà es passen a dir Cervantes. Per Bilbeny, el mateix autor del gran clàssic ja dóna moltes pistes de la seva veritable identitat en la novel·la.

L'historiador arenyenc també aplica la seva metodologia a El Lazarillo de Tormes, del qual defensa que seria "Llàtzer de Tormos i un viatge de Tormos a València", i a La Celestina, que situa a València.

En totes aquestes obres, indica Bilbeny, sovint ha desaparegut la primera edició. "Si del Tirant lo blanc no s'haguessin trobat dos exemplars el segle XIX, ara seria un clàssic en castellà", afirma.

Una altra volta de rosca

Dins la investigació que Jordi Bilbeny segueix de grans personatges històrics, són destacables els treballs en els quals analitza la manipulació sobre les figures de Marco Polo i Leonardo da Vinci.

En el cas de Marco Polo, l'investigador arenyenc el que fa és denunciar l'adulteració textual del seu llibre i mostrar alhora les duplicitats que hi ha entre aquest personatge i Jacme d'Alarich. "Marco Polo és un personatge en el qual es donen més condicions per ser suplantat. El manuscrit més antic de la seva obra està en franco-provençal i és ambaixador. Per a aquesta suplantació penso en d'Alarich o algun ambaixador pròxim a Jaume I, plenipotenciari contra la Croada a l'Islam amb l'emperador de Bizanci i el Gran Ka, mirant l'aliança política", explica Bilbeny.

Pel que fa a Leonardo da Vinci, l'investigador també en qüestiona els orígens. "No sabem qui és i en tot cas trobem llacunes en el que ens han explicat. Sabem que no és el qui ens diuen", assegura Bilbeny, que afegeix que "Da Vinci era enginyer militar de Cèsar Bòrgia, tenia un escut d'armes amb les barres catalanes, havia estat cirurgià i tenia un zoo a casa, coses que fan plantejar-se qui era de veritat".

Totes les afirmacions que Bilbeny fa en els seus estudis tenen, però, al rerefons, una única conclusió estructural: "Qüestionar el que ens diuen sobre els personatges d'una època concreta en la qual Catalunya era un imperi. En els grans puntals de Catalunya ens falta la capa intermitja", assegura l'historiador. També afegeix que "la memòria oral ha preservat la veritat mentre els oficialistes ens expliquen la menjada de coco".

D'altra banda, les seves investigacions, a més d'analitzar la censura dels fets, tracten també l'adulteració dels noms que passen a castellanitzar-se. "És impossible que no hi hagués res de Catalunya els segles XIV, XV i XVI. No era Andorra, com ens volien fer creure. Has de pensar que el mapa d'en Cresques, al segle XIV és l'equivalent al telescopi

espacial Hubble", conclou l'investigador.

Albert Calls

DE LA POESIA A LA LLUITA CONTRA ELS CENSORS

Jordi Bilbeny (Arenys de Mar, 1961) és escriptor i investigador, llicenciat en Filologia Catalana per la Universitat Autònoma de Barcelona i doctorand en Història Moderna a la Universitat de Barcelona. Ha compaginat les tasques de recerca amb la de professor de llengua catalana per a adults.

Acabat de llicenciar-se, comença a estudiar la censura en els textos cristians al llarg de la història. També es proposa escriure una novel·la històrica sobre la figura de Cristòfor Colom i s'adona que les dades al voltant del personatge i de les gestes són incoherents i contradictòries.

Mogut per la curiositat, comença la seva carrera d'historiador. El seu primer llibre, Brevíssima relació de la destrucció de la història, és el resultat de les seves investigacions sobre la censura, que el porten a obrir una nova perspectiva sobre la història de Catalunya.

L'investigador considera que la història de Catalunya ha sofert un procés de manipulació i tergiversació des del segle XVI per afavorir la construcció d'un estat espanyol llunyà del protofederalisme de la Corona d'Aragó i proper al centralisme de la Corona de Castella. Tal com assegura, "minvant el protagonisme de Catalunya —o la Corona d'Aragó— en la història col·lectiva espanyola mitjançant la falsificació, l'ocultació i la censura —i l'apropiació—, s'afavorí el lideratge de la ideologia castellana en la construcció de l'estat espanyol naixent".

Movent-se en aquesta direcció, l'historiador no centra únicament la seva tasca en la investigació sobre Colom, sinó que els seus treballs actuals s'exemplen en tots els sentits del passat històric de Catalunya, segons afirma, "amb una voluntat de confirmar o desmentir la sospita de la identitat oficial de figures històriques com en Miguel de Cervantes o Servent i, en un altre registre més d'anàlisi literària, d'obres de la literatura escrites en original català però manipulades, tergiversades i fetes traduir, com l'anònima El Lazarillo de Tormes o La Celestina".

També, entre d'altres títols, Bilbeny és autor dels llibres El dit d'En Colom: Catalunya, l'Imperi i la primera colonització americana (1492-1520); La vida de Llàtzer de Tormos; Cristòfor Colom. Príncep de Catalunya o Brevíssima relació de la destrucció de la història.

Link original: <http://www.tribunamaresme.com/noticies/noticia.php?id=6606>